

REVISANT LA FEINA FETA

El Fòrum ha estat possible, ha esdevingut, però no ha acabat. És un procés constant i canviant, i ara ha arribat l'hora de la necessària avaluació i autocrítica. Per això hem reunit algunes dades que ens resumeixen aspectes destacats del que va ser el primer Fòrum Social de Mallorca.

· ASSISTENTS INSCRITS

421 assistents inscrits:

- * el 50% de Palma.
- * el 20% de la Part Forana.
- * l'1,7% de la Península o de la resta d'illes.
- * el 28,3% no indicaren la seva procedència.

· PARTICIPANTS ASSOCIATS A ALGUNA ENTITAT

El 63,4% dels assistents estaven associats o participaven en alguna entitat. D'aquests:

- * el 85,76% estaven associats a alguna de les entitats organitzadores o adherides a l'FSMa.
- * el 24,7% provenien de la Part Forana, mentre que el 67,41% ho feia de Palma.

El 36,6% dels assistents inscrits no refereixen estar associats a cap entitat. D'aquests:

- * el 13,63% provenen de la Part Forana i el 20,77% de Palma. El 65,5% no indica la seva procedència.

· ENTITATS ORGANITZADORES I ADHERIDES

22 entitats organitzadores.

71 entitats adherides.

· CONTINGUTS

27 ponents, dels quals 16 eren de Mallorca.

40 tallers dels quals:

- * 35 foren presentats per entitats i/o col·lectius diferents (1 taller proposat per un col·lectiu de fora de Mallorca, i alguns amb participació de gent procedent de la Península).
- * 5 tallers dinamitzats per particulars (es corresponen amb els tallers lúdics)

· VALORACIÓ DELS PARTICIPANTS

112 enquestes (26,7% del total d'inscrits).

ASPECTES A VALORAR	PERCENTATGE RESPOSTES	PUNTUACIÓ
Participació	88,4%	7,4
Ponents	92%	8,1
Tallers	75%	7,0
Fira d'Entitats	79,5%	7,4
Fòrum d'Infants	41,1%	8,3
Activitats lúdiques	1,8%	6,5
Organització	87,5%	8,0
Menjar	50%	5,5
Opinió global	89,3%	8,1

El 40,32% dels enquestats consideren la difusió social insuficient, especialment a les persones que no pertanyen a entitats, així com també a la Part Forana.

El 17,92% consideraren el Fòrum un èxit.

El 12,32% valoraren la participació de la gent.

El 8,96% valoraren les activitats paral·leles.

El 7,84% consideraren el transport públic.

El 6,72% demanaren una millora en el menjar.

El 5,60% valoraren la presència de les comunitats estrangeres.

El 5,60% proposà resumir l'FSMa en un llibre.

El 4,48% proposà l'aportació de documentació prèvia a ponències i tallers.

El 4,48% proposà que se celebràs en un lloc més cèntric.

El 3,36% proposà major difusió i participació dels joves.

El 3,36% proposà la realització d'un Fòrum Social Balear.

El 3,36% proposà que fos gratuït.

El 3,36% valorà la intervenció de la PDGS a l'obertura.

El 3,36% proposà la realització durant més dies.

El 3,36% proposà escollir les temàtiques en convocatòria oberta.

El 3,36% proposà tallers de treball conjunt.

El 2,24% valorà que fos bianual.

Amb freqüència igual a 1:

Menjars conjunts, comunitat en web, debat polític, espai cobert per a les activitats lúdiques, èxit del Fòrum d'infants, llengua, millorar la recepció del primer dia, millorar el web, no dependre de subvencions, organització nefasta, ponent mallorquí en la inauguració, ponents fluixos.

· VALORACIÓ D'ENTITATS I GRUPS DE TREBALL

Aquesta valoració planteja alguns problemes metodològics per problemes de comunicació a través d'Internet i perquè algunes entitats no reberen els qüestionaris dins els terminis temporals establerts. Consideram que no són dades extrapolables, són representatives de les entitats que remeteren les seves respostes dins el termini fixat: 43% de les entitats organitzadores i 4% de les entitats adherides, 3 grups d'eixos, Comissió de Logística, Premsa, Fòrum d'infants i activitats paral·leles.

ASPECTES POSITIVS:

- * Alta participació.
- * Foment i treball d'actituds i valors: solidaritat, responsabilitat i entusiasme.
- * Organització de la feina: operativitat, comunicació interna, presa de decisions, Secretaria Tècnica, treball en equip.
- * Infraestructures.
- * Continguts.
- * Creació de xarxa entre entitats: coneixement i intercanvi entre entitats, donar a conèixer els moviments de Mallorca.
- * Impacte social del Fòrum: reactivació de la societat civil, espai d'iniciativa.

ASPECTES NEGATIVS:

- * Falta de difusió.
- * Continguts fluixos i metodologia poc creativa.
- * Errades en l'organització: comunicació interna, lentitud en la posada en marxa de la Comissió de Logística, data de realització, falta d'espais de debat i de propostes, falta de temps de preparació, sistema d'inscripcions complicat, falta de sortida de la feina d'algunes comissions.
- * Finançament per part de les administracions públiques.
- * Falta de compromís i treball d'algunes entitats organitzadores.
- * Falta de definició de les línies de comunicació cap a la societat civil mallorquina.

SUGGERIMENTS:

- ✗ Estratègia de difusió/comunicació: increment i millora de l'estratègia comunicativa, més temps, contactar amb mitjans de la Part Forana, informació a les escoles.
- ✗ Foment de la participació de la Part Forana i de Ciutat.
- ✗ Impacte del Fòrum: involucrar-se en el teixit social de Mallorca.
- ✗ Continguts i metodologia: millorar el perfil dels ponents, fer activitats per a joves, millorar el Fòrum d'infants (planificació, temps i recursos), marcar objectius clars per ponències i tallers, compartir metodologies en els tallers, fer grups més reduïts i taules rodones amb menys ponents, elaborar conclusions, incrementar la Fira d'entitats, ponències més emotives, formació en tècniques de participació als coordinadors de tallers, crear espais de trobada i coneixement entre els participants, aules més participatives, cercar altres formats de fòrums, cercar una altra ubicació i fomentar el transport públic.
- ✗ Organització de la feina: més temps per a la planificació, clarificar canals de participació en l'organització per a la ciutadania, organitzar el segon FSMa a la primavera del 2005 i continuar fent feina durant el 2004, reforç de l'estructura organitzativa.
- ✗ Línies de continuïtat: treball amb objectius més específics, accessibles i relacionats amb l'FSMa, cercar més espais de connexió amb la realitat local, prendre com a propostes les alternatives mundials per incidir en alternatives al model econòmic i social i participar en la presa de decisions, fixar temàtiques de treball prioritàries per a les entitats per treballar durant el 2004, crear una assemblea de moviments socials, mantenir viu el procés de l'FSMa lligant-lo a manifestacions i mobilitzacions.

· VALORACIÓ DEL PRIMER FÒRUM SOCIAL DE MALLORCA

Amb totes aquestes dades al nostre abast, analitzades i sintetitzades a grosso modo, hem gosat aportar unes breus consideracions realitzades per Bartomeu Bennàssar.

-/-

Èxit podria ser la primera paraula que resulta de les avaluacions. No cal amagar-la. No convé tampoc.

- ✖ És el mot que assenyala la imatge positiva, la resposta social, la unió de sensibilitats, pensaments i generacions diverses i la satisfacció general dels organitzadors, dels ponents i dels participants.
- ✖ A la vegada posa en evidència la motivació fonda, la generositat en l'esforç, el respecte i la igualtat de l'equip humà organitzador, el bon ambient i fins i tot l'entusiasme.
- ✖ Es valora ben positivament el treball en xarxa, la cohesió, l'esperit crític, l'estructura organitzativa, la independència i la pluralitat i complementarietat dels àmbits socials considerats.
- ✖ Èxit o reeiximent també per la implicació de les associacions i per la participació ciutadana en una societat sense cultura de mobilització i amb tendència a l'acomodament.
- ✖ S'aprofita bé la situació social frustrant per oferir un espai diferent i alternatiu.
- ✖ Es veuen importants el Web (actualitzat, útil i de fàcil accés) i els contactes externs (relació amb altres entitats, polítics, etc.).

Amb els peus a terra seria el segon pensament, puix s'avaluen les fallades, els errors, les febleses, les mancances, etc. Entre d'altres s'assenyalen:

- ✖ La saturació de feina per la delegació sobre les mateixes persones, per duplicitat i per manca de racionalització del treball. Manca de professionalitat i inexperiència.
- ✖ La comunicació interna i externa no del tot aconseguida per la dificultat del missatge a transmetre i per manca de recursos.
- ✖ La difusió deficitària dels continguts al gran públic en els mitjans de comunicació social locals, ajuntaments, escoles, etc., especialment a la Part Forana.
- ✖ La participació es critica d'aquesta manera:
  - Espai de debat insuficient per a les conferències. Per això es demana menys ponents i sempre qualificats. S'assenyala la conveniència de documentació prèvia de les ponències i dels tallers i un equilibri entre les exposicions "teòriques" i els panells d'experiències, tant a nivell local com de fora.
  - Alguns tallers pobres de contingut i massa tallers a la vegada.
  - Poca assistència dels grups socialment exclosos.
  - Excés de discussió metodològica a les comissions de treball, assemblees, etc.
  - El lluïment personal o grupal pot restar participació.

- ✖ Reconeixement d'una recepció als participants i d'una organització millorables, d'un transport públic deficitari, d'un menjar deficient i d'un "mal temps" empipador.
- ✖ Un toc d'atenció a la responsabilitat d'algunes grans organitzacions per la seva inhibició. Es demana implícitament fer derivar la "resposta" no del verb "posar" sinó del verb "pondre". No val només ajudar, sinó que s'hi faci feina amb una actitud dinàmica i participativa.

-||-

Allò més essencial del Fòrum és crear un espai (lloc i condicions) per aprofundir, per debatre, intercanviar, convergir, compartir i acordar. I tal com es demana en l'avaluació, per exemple, arbitrar altres maneres de participar en les ponències: els participants ofereixen els seus interessos per discutir-los entre tots o per grups i aleshores els ponents, en nombre menor, sintetitzen les aportacions o ofereixen pistes de reflexió i d'aterratge. Per ajudar a l'essencial del Fòrum voldria oferir unes aportacions mentals i actitudinals de fons.

1. **Escoltar**, escoltar-se mútuament, és un aprenentatge permanent i quasi un taller essencial de tot fòrum social. Escoltar-se i, per tant, dir-se i acollir-se. Escoltar actiu: no un escoltar unidireccional, sinó conversar que és oferir i rebre, ni un escoltar passiu, és a dir, sense afectació ni interès.

S'insisteix en l'escoltar-se mútuament contra els perills actuals, ben reals de sordesa i de mudesa. Treure la paraula des del pou del silenci on s'hi mor la persona, la convivència i l'autèntica democràcia. Recuperar la paraula. Ajudar a aquest repte: dret i deure de parlar, d'enraonar i fer-ho sense cridar ni imposar és una tasca de l'FSMa. La democràcia es viu en el dia a dia i no sols en el fet de votar de tant en tant. Parlar i escoltar exigeix destravar la llengua aliena i afinar l'oïda pròpia, exigeix respectar (no inspeccionar), atendre, etc.

Dialogar, doncs. Condicions: respecte i confiança, basats en la sinceritat dels interlocutors i creure que ens podem enriquir i complementar-nos; disponibilitat a qüestionar els propis plantejaments i a revisar-los; convicció en l'exposició de les pròpies opinions. Aprendre a superar "fixismes", "personalismes", "localismes", "fanatismes" i a obrir-se més a l'altre-altre, a "allò altre", a alternatives. Al cap i a la fi per aquest

camí es fa via cap a que sigui possible un “altre món”, “una altra manera de conduir-la política i els polítics”, etc.

Acordar sempre voldrà dir aportar més cordialitat en la relació entre les persones i grups que col·laboren que arribar a acords restrictius i tancats. Per tant, més il·lusió i engrescament de part de tots és imprescindible; de poc serveix produir un sol document amb uns pocs guanyadors.

2. Un altre element que calia destacar és el de la **confiança**, establerta entre els organitzadors i els participants (es pot parlar de complicitat benèfica). La confiança interpersonal i social és una planta tendra, molt tendra i molt malmesa actualment. Tot el que es faci per cuidar-la o curar-la serà sempre factor inajornable per una altra societat. “No ens fiam de ningú. No som ni són de fiar!” Reompondre aquesta confiança és clau de volta contra aquesta vella societat-poder que genera desconfiança, inseguretat, por. N’hi ha que pensen que amb i per la por viurem més segurs i tranquils. No. La por ens rosega i corromp. La por al veí, la por a l’immigrant, la por a la diversitat, el temor col·lectiu enverina les relacions i condueix a l’abús de l’autoritat. La por ens posa al servei del poder, a les seves “ordres”. La confiança, al contrari, gens ingènua i ben fraternal, ens disposa al servei d’una altra societat relacional. S’ha de crear, doncs, fils, xarxa i atmosfera de confiança.
3. Entre línies en l’avaluació podem llegir també que cal un esforç permanent i una lluita clara a favor de la **veritat** contra la mentida. Esforç i lluita per la veritat i les veritats, encara que petites i locals, contra la mentida com a mètode social i polític. Pluja de veritat i veritats contra mentides, que alguns diran “preventives”, i contra el buit de veritat. La intoxicació informativa funciona: es proclama una falsedat i aquesta es repeteix fins a l’autoconvenciment i sorgeix després com a bona notícia per a tothom. El Fòrum, que és un lloc on la paraula (ponències, tallers, discussions, etc.) té un lloc central, sap que això comporta llibertat i responsabilitat de paraula i, per tant, comunicació de la veritat amb actitud de respecte. Respectar la veritat d’allò que es diu (el que es diu) i respectar aquell que escolta per la manera, el com amb què es diu allò que es diu. Un lloc, doncs, educatiu, socialment i política, en ell mateix, per la veritat i sinceritat desplegadas.

4. No cal dir que la **justícia** com a meta i la crítica al model neoliberal com a música de fons del Fòrum, tal volta no explicitada en l'avaluació per massa evident i segurament aconseguida, no pot mancar mai. La justícia ens farà mirar els més desfavorits del món, els atropellats en els seus drets humans i de poble i les causes perdudes o emergents, com a punts de referència primers en les reflexions i propostes. Des d'on es contempla el món, des d'una actitud distant o pròxima, des de dalt o des de baix, des de la fartada o des de la fam, ens fa canviar plantejaments i orientacions. Des de la marginalitat (al marge dels poders "fàctics", però amb el poder-paraula-lucidesa-convocatòria-coratge-utopia) sempre es podrà fer un espai més gran i noble a la veritat, a la llibertat. No cal insistir-hi: **llibertat**, mot repetit, és un estaló bàsic del Fòrum. El Fòrum haurà de ser clar i exigent en aquests punts decisius.

Món global i món local (glocàlia) no són entitats separades ni oposades. Allò que podem confessar és que avui no hi ha fronteres per al capital ni distàncies en quilòmetres entre les persones, però sí distanciament, fins i tot, amb els de més a prop, que es manifesta en xenofòbia o, millor dit en fòbia als pobres, en tancament, recel i rebuig. Aquesta mirada i actitud d'injustícia i de desigualtat, si hi fos, hauríem de reconèixer-la, perquè es contempla el món global com a local. Per tant, justícia i solidaritat des d'abaix com un cap de fil imperdible. Tant de bo! Tasca: Estructures socioeconòmiques, culturals i polítiques a canviar des d'unes persones canviades, justes, lliures, entranyables.

-|||-

L'FSMa és, doncs, motor i lloc de pensaments. I motor i lloc de trobada de pensaments en acció, en entitats i associacions variades. Importantíssim, ja que avui les persones no es distingeixen entre negre i blanc, entre dona i home, entre estranger i nadiu, entre ateu i creient, sinó entre el qui pensa i el qui no pensa.

Per això en l'avaluació romanen entre d'altres aquestes qüestions pendents o qüestions obertes:

- * La incidència en el camp polític per provocar un debat polític sobre els temes del Fòrum. Influència del procés continuat del Fòrum.

- ✖ L'aprofitament de temes locals per a un primer debat i una reflexió més properes i obrir-se després cap a fora.
- ✖ La formació prèvia en tècniques de participació per als coordinadors dels tallers. Menys exposició i més participació, des de la màxima llibertat i diversitat, i que els tallers s'aproximin i desenvolupin a la seva manera els grans eixos del Fòrum.
- ✖ La participació necessària dels col·lectius socialment exclosos i marginats. Com també d'entitats afins i d'"usuaris" de cada temàtica tractada.
- ✖ La creació d'altres formats de fòrum perquè sigui més viu i participatiu: taules rodones, debats, etc. I la recerca constant d'objectius clars, senzills i possibles.
- ✖ Conscienciació permanent d'un treball en xarxa, horitzontal, on regni no el poder ni l'autoritarisme sinó la cohesió, la independència i el servei.
- ✖ Necessitat d'assegurar l'autofinançament i la possibilitat, doncs, de la gratuïtat del Fòrum.
- ✖ La ubicació més "cèntrica" i "descentralitzada" alhora del Fòrum i una temporalitat més adequada. El lloc i les dates són importants. Fòrums més locals? Un Fòrum de les Balears?
- ✖ La participació dels joves (Fòrum juvenil); l'infantil funcionarà bé.
- ✖ La creació d'espais de coneixement i de trobada entre els participants; així com d'activitats paral·leles i lúdiques.
- ✖ Per a l'elecció de les temàtiques és necessària la implicació de les persones o entitats interessades en les qüestions i l'equilibri entre aquestes i el conjunt del Fòrum i també amb coherència amb els principis i objectius del Fòrum, cosa que es revisarà de forma continuada.
- ✖ L'objectiu del Fòrum, i de les ponències, no és únicament l'organització de l'esdeveniment sinó el procés continuat del mateix.
- ✖ Reflexió, debat, comunicació, treball conjunt del Fòrum i del postFòrum, tot per dinamitzar la societat civil, per reforçar les entitats, per insinuar fites i oferir referències, orientacions, propostes, per vigilar i potenciar aquest espai de l'alterglobalització, que vol ser el Fòrum.

